

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 2ας Σεπτεμβρίου 2021 *

«Προδικαστική παραπομπή – Συνθήκη για το Χάρτη Ενέργειας – Άρθρο 26 – Δεν έχει εφαρμογή μεταξύ κρατών μελών – Διαιτητική απόφαση – Δικαστικός έλεγχος – Αρμοδιότητα δικαστηρίου κράτους μέλους – Διαφορά ανακύπτουσα μεταξύ φορέα τρίτου κράτους και άλλου τρίτου κράτους – Αρμοδιότητα του Δικαστηρίου – Άρθρο 1, σημείο 6, της Συνθήκης για το Χάρτη Ενέργειας – Έννοια του όρου “επένδυση”»

Στην υπόθεση C-741/19,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το cour d'appel de Paris (εφετείο Παρισιού, Γαλλία) με απόφαση της 24ης Σεπτεμβρίου 2019, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 8 Οκτωβρίου 2019, στο πλαίσιο της δίκης

Δημοκρατία της Μολδαβίας

κατά

Komstroy LLC, διαδόχου της Energoalians,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους Κ. Lenaerts, Πρόεδρο, R. Silva de Lapuerta, Αντιπρόεδρο, A. Prechal, M. Βηλαρά, E. Regan, L. Bay Larsen, N. Rıçarra και A. Kumin, προέδρους τμήματος, T. von Danwitz, M. Safjan, D. Šváby, K. Λυκούργο, P. G. Χυερεβ, L. S. Rossi (εισηγήτρια) και I. Jarukaitis, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: M. Krausenböck, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 17ης Νοεμβρίου 2020,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Δημοκρατία της Μολδαβίας, εκπροσωπούμενη από τους M. Boccon Gibod, M. Ostrove και T. Naud καθώς και από την S. Salem, avocats,
- η Komstroy LLC, διάδοχος της Energoalians, εκπροσωπούμενη από τις A. Lazimi και S. Nadeau Seguin καθώς και από τους B. Le Bars και R. Kaminsky, avocats,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την A. Daniel,
- η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους J. Möller και D. Klebs,
- η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. J. Ruiz Sánchez και S. Centeno Huerta,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον G. Aiello,
- η Ουγγρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Z. Fehér,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον J. M. Hoogveld,
- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna,
- η Φινλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την H. Leppo,
- η Σουηδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις C. Meyer-Seitz, A. Runeskjöld, M. Salborn Hodgson, H. Shev, H. Eklinder και R. Shahsavan Eriksson καθώς και από τους O. Simonsson και J. Lundberg,
- το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενο από τον B. Driessen και την A. Lo Monaco,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους R. Vidal Puig, A. Biolan και T. Maxian Rusche καθώς και από την O. Beynet,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 3ης Μαρτίου 2021,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 1, σημείο 6, και του άρθρου 26, παράγραφος 1, της Συνθήκης για το Χάρτη Ενέργειας, η οποία υπεγράφη στη Λισσαβόνα στις 17 Δεκεμβρίου 1994 (ΕΕ 1994, L 380, σ. 24, στο εξής: ΣΧΕ) και εγκρίθηκε εξ ονόματος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με την απόφαση 98/181/ΕΚ, ΕΚΑΧ, Ευρατόμ του Συμβουλίου και της Επιτροπής, της 23ης Σεπτεμβρίου 1997 (ΕΕ 1998, L 69, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και της Komstroy LLC σχετικά με την αρμοδιότητα διαιτητικού δικαστηρίου το οποίο εξέδωσε την απόφασή του στο Παρίσι (Γαλλία) στις 25 Οκτωβρίου 2013.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Η ΣΧΕ αποτελείται από ένα προοίμιο και οκτώ μέρη, στα οποία συγκαταλέγεται το μέρος I, το οποίο τιτλοφορείται «Ορισμοί και σκοπός» και περιλαμβάνει τα άρθρα 1 και 2, το μέρος II, το οποίο τιτλοφορείται «Εμπόριο» και περιλαμβάνει τα άρθρα 3 έως 9, το μέρος III, το οποίο τιτλοφορείται «Πρώθηση και προστασία των επενδύσεων» και περιλαμβάνει τα άρθρα 10 έως 17, και το μέρος V, το οποίο φέρει τον τίτλο «Επίλυση διαφορών» και περιλαμβάνει τα άρθρα 26 έως 28 της εν λόγω Συνθήκης.
- 4 Κατά το προοίμιο της ΣΧΕ, τα συμβαλλόμενα μέρη συνήψαν την εν λόγω Συνθήκη, μεταξύ άλλων, επιθυμώντας «να υλοποιήσουν το κύριο νόημα της πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Χάρτη Ενέργειας, που είναι η προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης με μέτρα για την ελευθέρωση των επενδύσεων και των συναλλαγών στον τομέα της ενέργειας».
- 5 Το άρθρο 1 της ΣΧΕ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Ορισμοί», προβλέπει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας συνθήκης, νοούνται ως:

[...]

- 5) “Οικονομική δραστηριότητα στον ενεργειακό τομέα”, μια οικονομική δραστηριότητα που αφορά την εξερεύνηση, την εξόρυξη, τη διύλιση, την παραγωγή, την αποθήκευση, τη [χερσαία] μεταφορά, τη μεταβίβαση, τη διανομή, την εμπορία, το μάρκετινγκ ή την πώληση ενεργειακών υλών και προϊόντων, εκτός από εκείνα που περιλαμβάνονται στο παράρτημα ΝΙ ή τη διανομή θέρμανσης σε πολλαπλά κτίρια.
- 6) “Επένδυση”, κάθε είδους περιουσιακό στοιχείο που κατέχει ή ελέγχει άμεσα ή έμμεσα ένας επενδυτής και το οποίο περιλαμβάνει:
- α) υλική και άυλη, κινητή και ακίνητη ιδιοκτησία, και οποιαδήποτε άλλα περιουσιακά δικαιώματα, όπως, μισθώσεις, υποθήκες, εμπράγματα ασφάλειες και ενέχυρα·
 - β) εταιρεία ή επιχείρηση ή εταιρικά μερίδια, μετοχές ή άλλες μορφές συμμετοχής στο κεφάλαιο μιας εταιρείας ή επιχείρησης, καθώς και ομόλογα και άλλα χρέη εταιρείας ή επιχείρησης·
 - γ) χρηματικές απαιτήσεις καθώς και συμβατικές απαιτήσεις για παροχές που έχουν οικονομική αξία και αφορούν μια επένδυση·
 - δ) πνευματική ιδιοκτησία·
 - ε) αποδόσεις·
 - στ) κάθε εκ του νόμου, ή εκ συμβάσεως ή δυνάμει των εκ του νόμου εγκρίσεων και αδειών δικαίωμα αναλήψεως οιασδήποτε οικονομικής δραστηριότητας στον ενεργειακό τομέα.

Ενδεχόμενη μεταβολή του τύπου της επένδυσης των περιουσιακών στοιχείων δεν μεταβάλλει τον χαρακτήρα τους ως επενδύσεων, ο δε όρος “επένδυση” καλύπτει όλες τις επενδύσεις, είτε τις ήδη υπάρχουσες είτε εκείνες που έχουν διενεργηθεί μετά την τελευταία από τις ημερομηνίες έναρξης ισχύος της παρούσας συνθήκης για το συμβαλλόμενο μέρος του επενδυτή που πραγματοποιεί την επένδυση και για το συμβαλλόμενο μέρος στην επικράτεια του οποίου διενεργείται η επένδυση (στο εξής αναφέρεται ως “ημερομηνία έναρξης της ισχύος”), υπό την προϋπόθεση ότι η συνθήκη θα ισχύει μόνο για θέματα που αφορούν τις επενδύσεις αυτές μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος.

Με τον όρο “επένδυση” νοείται οποιαδήποτε επένδυση αφορά μια οικονομική δραστηριότητα στον ενεργειακό τομέα και επενδύσεις ή κατηγορίες επενδύσεων που χαρακτηρίζονται από ένα συμβαλλόμενο μέρος στην επικράτειά του ως “σχέδια αποδοτικότητας του Χάρτη” και κοινοποιούνται σχετικά στη Γραμματεία.

- 7) “Επενδυτής”:
- α) όσον αφορά ένα συμβαλλόμενο μέρος:
 - i) φυσικό πρόσωπο που έχει την υπηκοότητα ή την ιθαγένεια ή κατοικεί μόνιμα στην επικράτεια του εν λόγω συμβαλλομένου μέρους σύμφωνα με το ισχύον δίκαιο·
 - ii) εταιρεία ή άλλος οργανισμός που διέπεται από το δίκαιο το οποίο ισχύει στο εν λόγω συμβαλλόμενο μέρος·
 - β) όσον αφορά ένα “τρίτο κράτος”, ένα φυσικό πρόσωπο, εταιρεία ή άλλος οργανισμός που πληροί, *mutatis mutandis*, τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο στοιχείο α) για ένα συμβαλλόμενο μέρος.»
- 6 Το άρθρο 26 της ΣΧΕ, το οποίο τιτλοφορείται «Επίλυση διαφορών μεταξύ επενδυτού και συμβαλλομένου μέρους», ορίζει τα ακόλουθα:

«1. Διαφορές μεταξύ ενός συμβαλλομένου μέρους και επενδυτού άλλου συμβαλλομένου μέρους όσον αφορά μια επένδυση του τελευταίου στην επικράτεια του πρώτου, οι οποίες αφορούν μια εικαζόμενη αθέτηση υποχρέωσης του πρώτου, βάσει του μέρους III, επιλύονται, εί δυνατόν, φιλικά.

2. Εάν οι διαφορές αυτές δεν μπορέσουν να επιλυθούν σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1, εντός χρονικής περιόδου τριών μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία ένα από τα διαφωνούντα μέρη ζήτησε φιλική διευθέτηση, ο επενδυτής δύναται να επιλέξει την παραπομπή της διαφοράς για επίλυση:

- α) στα δικαστήρια ή στα διοικητικά δικαστήρια του διαφωνούντος συμβαλλομένου μέρους·
 - β) σύμφωνα με κάθε εφαρμοστέα, προηγούμενως συμφωνηθείσα διαδικασία επίλυσης διαφορών ή
 - γ) σύμφωνα με τις ακόλουθες παραγράφους του παρόντος άρθρου.
3. α) Με την επιφύλαξη μόνον των στοιχείων β) και γ), κάθε συμβαλλόμενο μέρος συναινεί διά της παρούσης ανεπιφύλακτα στην παραπομπή μιας διαφοράς σε διεθνή διαιτησία ή συνδιαλλαγή, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου.

[...]

[...]

4. Σε περίπτωση που ένας επενδυτής επιλέξει να παραπέμψει τη διαφορά για επίλυση βάσει της παραγράφου 2 στοιχείο γ), ο επενδυτής δηλώνει επίσης εγγράφως ότι συναινεί να υποβληθεί η διαφορά:

- α) i) στο διεθνές κέντρο για το διακανονισμό των διαφορών εξ επενδύσεων, που έχει ιδρυθεί με τη σύμβαση για τη ρύθμιση των σχετιζομένων προς τις επενδύσεις διαφορών μεταξύ κρατών και υπηκόων άλλων κρατών, που ανοίχτηκε προς υπογραφή στην Ουάσιγκτον, στις 18 Μαρτίου 1965 (“Σύμβαση ICSID”), εφόσον το συμβαλλόμενο μέρος του επενδυτού και το διαφωνούν συμβαλλόμενο μέρος έχουν αμφότερα προσχωρήσει στη σύμβαση ICSID ή ii) [σ]το διεθνές κέντρο για το διακανονισμό των διαφορών εξ επενδύσεων, που έχει ιδρυθεί με τη σύμβαση που αναφέρεται στο στοιχείο α) σημείο i), κατ’ εφαρμογή των κανόνων που διέπουν την πρόσθετη διευκόλυνση για τη διεκπεραίωση προσφυγών από τη γραμματεία του κέντρου [...], εφόσον το συμβαλλόμενο μέρος του επενδυτού ή το διαφωνούν συμβαλλόμενο μέρος, όχι όμως αμφότερα, έχει προσχωρήσει στη σύμβαση ICSID·
- β) σε ένα μοναδικό διαιτητή ή ad hoc διαιτητικό δικαστήριο, που συνιστάται σύμφωνα με τους κανόνες περί διαιτησίας της επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για το διεθνές εμπορικό δίκαιο ([UNCITRAL]) ή
- γ) σε διαιτησία ενώπιον του ινστιτούτου διαιτησίας του Εμπορικού Επιμελητηρίου της Στοκχόλμης [(Σουηδία)].

[...]

6. Το δικαστήριο που συνιστάται δυνάμει της παραγράφου 4 αποφαινεται επί της διαφοράς βάσει της παρούσας συνθήκης και των εφαρμοστέων κανόνων και αρχών του διεθνούς δικαίου.

[...]

8. Οι διαιτητικές αποφάσεις, οι οποίες μπορεί να προβλέπουν και την καταβολή τόκων, είναι τελικές και δεσμευτικές για τα διαφωνούντα μέρη. [...]»

Το γαλλικό δίκαιο

- 7 Το άρθρο 1520 του code de procédure civile (κώδικα πολιτικής δικονομίας) ρυθμίζει τις προϋποθέσεις άσκησης αγωγής ακυρώσεως διαιτητικής αποφάσεως η οποία εκδόθηκε στη Γαλλία. Προβλέπει ως ακολούθως:

«Η αγωγή ακυρώσεως επιτρέπεται μόνον αν:

1° Το διαιτητικό δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε ότι είναι αρμόδιο ή αναρμόδιο ή

2° Το διαιτητικό δικαστήριο δεν είχε συγκροτηθεί νομίμως ή

3° Το διαιτητικό δικαστήριο αποφάνθηκε χωρίς να συμμορφωθεί με την αποστολή που του είχε ανατεθεί ή

4° Δεν τηρήθηκε η αρχή της κατ’ αντιμωλίαν συζητήσεως ή

5° Η αναγνώριση ή εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης είναι αντίθετη προς τη διεθνή δημόσια τάξη.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 8 Σε εκτέλεση ορισμένων συμβάσεων οι οποίες συνήφθησαν το 1999, η Ukrenergo, ουκρανική επιχείρηση παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, πώλησε ηλεκτρική ενέργεια στην Energoalians, ουκρανική επιχείρηση διανομής ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία τη μεταπώλησε στην Derimen, εταιρία εγκατεστημένη στις Βρετανικές Παρθένες Νήσους, η οποία με τη σειρά της τη μεταπώλησε στη молδαβική δημόσια επιχείρηση Moldtranselectro, με σκοπό την εξαγωγή της στη Μολδαβία. Οι παρασχεθσόμενες ποσότητες ηλεκτρικής ενέργειας καθορίζονταν απευθείας κάθε μήνα μεταξύ της Moldtranselectro και της Ukrenergo. Η ως άνω ηλεκτρική ενέργεια παρασχέθηκε από την Ukrenergo στη Moldtranselectro κατά τα έτη 1999 και 2000, πλην του χρονικού διαστήματος από τον Μάιο έως τον Ιούλιο του 1999, υπό τους όρους «DAF Incoterms 1990», ήτοι μέχρι τα σύνορα της Ουκρανίας με τη Δημοκρατία της Μολδαβίας, επί του ουκρανικού εδάφους.
- 9 Η Derimen εξόφλησε ολοσχερώς στην Energoalians τα οφειλόμενα για την ως άνω αγορά ποσά, ενώ η Moldtranselectro κατέβαλε στην Derimen μέρος μόνον των ποσών που όφειλε για την εν λόγω ηλεκτρική ενέργεια.
- 10 Στις 30 Μαΐου 2000, η Derimen εκχώρησε στην Energoalians την απαίτησή της κατά της Moldtranselectro.
- 11 Η Moldtranselectro εξόφλησε μερικώς μόνον το χρέος της έναντι της Energoalians, με εκχώρηση απαιτήσεων. Η Energoalians επιδίωξε ματαίως να επιτύχει την αποπληρωμή του υπολοίπου της οφειλής, ύψους 16 287 185,94 δολαρίων ΗΠΑ (USD) (περίπου 13 735 000 ευρώ), προσφεύγοντας στα молδαβικά και, εν συνεχεία, στα ουκρανικά δικαστήρια.
- 12 Θεωρώντας ότι ορισμένες συμπεριφορές της Δημοκρατίας της Μολδαβίας στο πλαίσιο αυτό συνιστούσαν κατάφωρη παραβίαση των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη ΣΧΕ, η Energoalians προσέφυγε στην ad hoc διαιτητική διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 26, παράγραφος 4, στοιχείο β', της εν λόγω Συνθήκης.
- 13 Με απόφαση που εκδόθηκε στο Παρίσι στις 25 Οκτωβρίου 2013, το ad hoc διαιτητικό δικαστήριο που συστάθηκε για την επίλυση της εν λόγω διαφοράς κήρυξε εαυτό αρμόδιο και, κρίνοντας ότι η Δημοκρατία της Μολδαβίας είχε παραβεί τις διεθνείς δεσμεύσεις της, την υποχρέωσε να καταβάλει ένα χρηματικό ποσό στην Energoalians βάσει των διατάξεων της ΣΧΕ.
- 14 Στις 25 Νοεμβρίου 2013, η Δημοκρατία της Μολδαβίας άσκησε αγωγή ακυρώσεως της ως άνω διαιτητικής αποφάσεως ενώπιον του cour d'appel de Paris (εφετείου Παρισιού, Γαλλία), επικαλούμενη παραβίαση διατάξεως δημόσιας τάξης, και συγκεκριμένα της διατάξεως που αφορά την αρμοδιότητα του διαιτητικού δικαστηρίου, σύμφωνα με το άρθρο 1520 του code de procédure civile (κώδικα πολιτικής δικονομίας).
- 15 Με απόφαση της 12ης Απριλίου 2016, το cour d'appel de Paris (εφετείο Παρισιού) ακύρωσε τη διαιτητική απόφαση, με την αιτιολογία ότι το εκδόν αυτή διαιτητικό δικαστήριο είχε εσφαλμένως κηρύξει εαυτό αρμόδιο. Συγκεκριμένα, η διαφορά που ανέκυψε μεταξύ της Energoalians και της Δημοκρατίας της Μολδαβίας αφορούσε απαίτηση εκχωρηθείσα από την Derimen στην

- Energoalians, αντικείμενο της οποίας ήταν μόνον η πώληση ηλεκτρικής ενέργειας. Ελλείψει, όμως, οιασδήποτε εισφοράς από πλευράς της Energoalians στη Μολδαβία, η εκχωρηθείσα απαίτηση δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως «επένδυση», κατά την έννοια της ΣΧΕ, και να στηρίξει την αρμοδιότητα του διαιτητικού δικαστηρίου.
- 16 Κατόπιν αιτήσεως αναιρέσεως ασκηθείσας από την Komstroy, η οποία διαδέχθηκε την Energoalians από τις 6 Οκτωβρίου 2014, το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Γαλλία), με απόφαση της 28ης Μαρτίου 2018, αναίρεσε την απόφαση του cour d'appel de Paris (εφετείου Παρισιού) της 12ης Απριλίου 2016, με την αιτιολογία ότι το εν λόγω δικαστήριο προσέθεσε κατά την ερμηνεία του όρου «επένδυση» μία επιπλέον προϋπόθεση, η οποία δεν προβλέπεται στη ΣΧΕ, και παρέπεμψε τους διαδίκους ενώπιον του ίδιου εφετείου, προκειμένου να εκδικαστεί εκ νέου η υπόθεση με άλλη σύνθεση.
- 17 Ενώπιον του εφετείου, η Δημοκρατία της Μολδαβίας υποστηρίζει ότι το διαιτητικό δικαστήριο θα έπρεπε να είχε κηρύξει εαυτό αναρμόδιο. Ισχυρίζεται, κατ' αρχάς, ότι η απαίτηση που απέκτησε η Energoalians από την Derimen, η οποία απορρέει από σύμβαση πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας, δεν αποτελεί «επένδυση», κατά την έννοια του άρθρου 26, παράγραφος 1, της ΣΧΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 1, σημείο 6, της εν λόγω Συνθήκης, και δεν μπορεί, κατά συνέπεια, να αποτελέσει αντικείμενο διαιτητικής διαδικασίας, καθόσον η διαδικασία αυτή προβλέπεται μόνο στο πλαίσιο του μέρους III της ΣΧΕ, το οποίο αφορά ακριβώς τις επενδύσεις. Έπειτα, ακόμη και αν υποτεθεί ότι η εν λόγω απαίτηση μπορούσε να συνιστά «επένδυση» κατά την έννοια των εν λόγω διατάξεων, δεν αποτελούσε «επένδυση» διενεργηθείσα από επιχείρηση «συμβαλλόμενο μέρος» της ΣΧΕ, καθόσον η Derimen είναι εγκατεστημένη στις Βρετανικές Παρθένες Νήσους. Τέλος, η απαίτηση αφορούσε πράξη πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας η οποία δεν είχε διενεργηθεί στην «επικράτεια» της Μολδαβίας, δεδομένου ότι η ηλεκτρική ενέργεια πωλήθηκε και μεταφέρθηκε μόνο μέχρι τα σύνορα της Ουκρανίας με τη Δημοκρατία της Μολδαβίας, επί του ουκρανικού εδάφους.
- 18 Η Komstroy ισχυρίζεται, αντιθέτως, ότι το διαιτητικό δικαστήριο ήταν αρμόδιο βάσει του άρθρου 26 της ΣΧΕ, δεδομένου ότι πληρούνταν όλες οι σχετικές προϋποθέσεις που προβλέπονται στις διατάξεις του εν λόγω άρθρου.
- 19 Το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι, προκειμένου να εκδώσει απόφαση επί της ένδικης διαφοράς σχετικά με την αρμοδιότητα του διαιτητικού δικαστηρίου, πρέπει να αποφανθεί αν, κατά την έννοια της ΣΧΕ, η διαφορά μεταξύ της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και της Energoalians αφορά επένδυση και, σε καταφατική περίπτωση, αν η επένδυση αυτή διενεργήθηκε από την Energoalians, και μάλιστα στην «επικράτεια» της Μολδαβίας.
- 20 Υπό τις συνθήκες αυτές, το cour d'appel de Paris (εφετείο Παρισιού) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «[1] Έχει [το άρθρο 1, σημείο 6, της ΣΧΕ] την έννοια ότι μια απαίτηση που απορρέει από σύμβαση πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας, η οποία δεν συνεπάγεται καμία εισφορά εκ μέρους του επενδυτή στο κράτος υποδοχής, μπορεί να συνιστά “επένδυση” κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου;
- [2] Έχει [το άρθρο 26, παράγραφος 1, της ΣΧΕ] την έννοια ότι συνιστά επένδυση η απόκτηση από επενδυτή ενός συμβαλλόμενου μέρους μιας απαιτήσεως προερχόμενης από οικονομικό φορέα ξένο προς τα συμβαλλόμενα κράτη;

[3]) Έχει [το άρθρο 26, παράγραφος 1, της ΣΧΕ] την έννοια ότι απαίτηση επενδυτή, η οποία απορρέει από σύμβαση πώλησεως ηλεκτρικής ενέργειας που παραδίδεται στα σύνορα του κράτους υποδοχής, μπορεί να αποτελέσει επένδυση, πραγματοποιούμενη εντός της επικράτειας άλλου συμβαλλόμενου μέρους, ελλείψει οποιασδήποτε οικονομικής δραστηριότητας εκ μέρους του επενδυτή επί του εδάφους του κράτους αυτού;»

Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου

- 21 Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Ουγγρική Κυβέρνηση, η Φινλανδική Κυβέρνηση, η Σουηδική Κυβέρνηση και η Komstroy θεωρούν, κατ' ουσίαν, ότι το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα, δεδομένου ότι το δίκαιο της Ένωσης δεν έχει εφαρμογή στη διαφορά της κύριας δίκης, για τον λόγο ότι πρόκειται περί διαδίκων ξένων προς την Ευρωπαϊκή Ένωση.
- 22 Υπενθυμίζεται συναφώς ότι, κατά το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύει τις πράξεις των θεσμικών ή λοιπών οργάνων ή οργανισμών της Ένωσης.
- 23 Από πάγια νομολογία προκύπτει ότι συμφωνία συναφθείσα από το Συμβούλιο, σύμφωνα με τα άρθρα 217 και 218 ΣΛΕΕ, συνιστά, όσον αφορά την Ένωση, πράξη εκδοθείσα από ένα εκ των θεσμικών οργάνων της, οι δε διατάξεις της εν λόγω συμφωνίας αποτελούν, από την ημερομηνία θέσης της σε ισχύ, αναπόσπαστο τμήμα της έννομης τάξης της Ένωσης και, στο πλαίσιο αυτής της έννομης τάξης, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαινεται με προδικαστικές αποφάσεις επί της ερμηνείας της συμφωνίας αυτής (αποφάσεις της 30ής Απριλίου 1974, Haegeman, 181/73, EU:C:1974:41, σκέψεις 3 έως 6, της 8ης Μαρτίου 2011, Lesoochranárske zoskupenie, C-240/09, EU:C:2011:125, σκέψη 30, και της 22ας Νοεμβρίου 2017, Aebtri, C-224/16, EU:C:2017:880, σκέψη 50).
- 24 Το γεγονός ότι πρόκειται για μικτή συμφωνία, η οποία συνήφθη από την Ένωση και από πολλά κράτη μέλη, δεν μπορεί, αφ' εαυτού, να αποκλείσει την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να αποφανθεί επί της υπό κρίση υποθέσεως.
- 25 Συγκεκριμένα, επισημαίνεται ότι τα προδικαστικά ερωτήματα αφορούν τον όρο «επένδυση», κατά την έννοια της ΣΧΕ.
- 26 Από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της Συνθήκης της Λισσαβώνας, η Ένωση έχει, όσον αφορά τις άμεσες ξένες επενδύσεις, αποκλειστική αρμοδιότητα κατά το άρθρο 207 ΣΛΕΕ και, όσον αφορά άλλες επενδύσεις, πλην των άμεσων, συντρέχουσα αρμοδιότητα [γνωμοδότηση 2/15 (Συμφωνία Ελευθέρων Συναλλαγών ΕΕ-Σιγκαπούρης), της 16ης Μαΐου 2017, EU:C:2017:376, σκέψεις 82, 238 και 243].
- 27 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει τη ΣΧΕ, ιδίως, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 24 της παρούσας απόφασης, στο πλαίσιο διαδικασίας προδικαστικής παραπομπής.
- 28 Είναι αλήθεια, βεβαίως, ότι το Δικαστήριο δεν είναι, κατ' αρχήν, αρμόδιο να ερμηνεύσει διεθνή συμφωνία όσον αφορά την εφαρμογή της στο πλαίσιο διαφοράς η οποία δεν εμπίπτει στο δίκαιο της Ένωσης. Τούτο ισχύει, μεταξύ άλλων, και όταν πρόκειται για διαφορά μεταξύ ενός επενδυτή τρίτου κράτους και ενός άλλου τρίτου κράτους.

- 29 Εντούτοις, αφενός, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, όταν μια διάταξη διεθνούς συμφωνίας μπορεί να εφαρμοστεί τόσο σε καταστάσεις που εμπίπτουν στο δίκαιο της Ένωσης όσο και σε καταστάσεις που δεν εμπίπτουν σε αυτό, υφίσταται οπωσδήποτε συμφέρον της Ένωσης για ομοιόμορφη ερμηνεία της διατάξεως αυτής, ανεξάρτητα από τις συνθήκες υπό τις οποίες πρόκειται να εφαρμοστεί, προκειμένου να αποφευχθούν στο μέλλον ερμηνευτικές αποκλίσεις (πρβλ. αποφάσεις της 17ης Ιουλίου 1997, *Giloy*, C-130/95, EU:C:1997:372, σκέψεις 23 έως 28, της 16ης Ιουνίου 1998, *Hermès*, C-53/96, EU:C:1998:292, σκέψη 32, και της 14ης Δεκεμβρίου 2000, *Dior κ.λπ.*, C-300/98 και C-392/98, EU:C:2000:688, σκέψη 35).
- 30 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων στις σκέψεις 26 και 27 της παρούσας απόφασης, τούτο ισχύει τόσο για το άρθρο 1, σημείο 6, της ΣΧΕ όσο και για το άρθρο 26, παράγραφος 1, αυτής, την ερμηνεία των οποίων ζητεί το αιτούν δικαστήριο.
- 31 Συναφώς, επισημαίνεται, ειδικότερα, ότι, στο πλαίσιο υποθέσεως η οποία εμπίπτει άμεσα στο δίκαιο της Ένωσης, όπως στην περίπτωση εκδίκασης διαφοράς μεταξύ φορέα τρίτου κράτους και κράτους μέλους, το αιτούν δικαστήριο μπορεί να κληθεί να προβεί σε ερμηνεία των ίδιων ως άνω διατάξεων της ΣΧΕ. Τούτο θα μπορούσε να συμβεί όχι μόνον, όπως εν προκειμένω, στο πλαίσιο αιτήματος για την ακύρωση διαιτητικής αποφάσεως η οποία εκδόθηκε από διαιτητικό δικαστήριο στην επικράτεια κράτους μέλους, αλλά και στην περίπτωση παραπομπής της υπόθεσης στα δικαστήρια του εναγόμενου κράτους μέλους, σύμφωνα με το άρθρο 26, παράγραφος 2, στοιχείο α', της ΣΧΕ.
- 32 Αφετέρου, και εν πάση περιπτώσει, δέον να επισημανθεί ότι τα διαφωνούντα μέρη στην υπόθεση της κύριας δίκης επέλεξαν, σύμφωνα με το άρθρο 26, παράγραφος 4, στοιχείο β', της ΣΧΕ, να υποβάλουν τη διαφορά σε *ad hoc* διαιτητικό δικαστήριο, το οποίο συστάθηκε βάσει των κανόνων περί διαιτησίας της UNCITRAL, και αποδέχθηκαν, σύμφωνα με τους εν λόγω κανόνες, ότι έδρα της διαιτησίας θα είναι το Παρίσι.
- 33 Η επιλογή αυτή, στην οποία προβαίνουν ελεύθερα οι διάδικοι, συνεπάγεται ότι στη διαφορά της κύριας δίκης καθίσταται εφαρμοστέο το γαλλικό δίκαιο ως *lex fori*, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπουν οι διατάξεις του. Συγκεκριμένα, τα γαλλικά δικαστήρια είναι αρμόδια, δυνάμει του άρθρου 1520 του *code de procédure civile* (κώδικα πολιτικής δικονομίας), για την εκδίκαση αγωγών με τις οποίες ζητείται η ακύρωση εκδοθεισών στη Γαλλία διαιτητικών αποφάσεων, λόγω αναρμοδιότητας του διαιτητικού δικαστηρίου. Πλην όμως, το δίκαιο της Ένωσης αποτελεί τμήμα του ισχύοντος δικαίου σε κάθε κράτος μέλος (απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψη 41).
- 34 Κατά συνέπεια, ο καθορισμός του τόπου της έδρας της διαιτησίας στο έδαφος κράτους μέλους, εν προκειμένω στη Γαλλία, συνεπάγεται ότι, για τις ανάγκες της διαδικασίας που διεξάγεται στο έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους, εφαρμόζεται το δίκαιο της Ένωσης, την τήρηση του οποίου έχει την υποχρέωση να εξασφαλίζει το επιλαμβανόμενο της υποθέσεως δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 19 ΣΕΕ.
- 35 Στο πλαίσιο της συνεργασίας μεταξύ του Δικαστηρίου και των εθνικών δικαστηρίων που καθιερώνεται στο άρθρο 267 ΣΛΕΕ, εναπόκειται αποκλειστικώς στο εθνικό δικαστήριο, το οποίο έχει επιληφθεί της διαφοράς της κύριας δίκης και φέρει την ευθύνη της εκδοθησόμενης δικαστικής απόφασης να αξιολογήσει, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της υπόθεσης της κύριας δίκης, τόσο την αναγκαιότητα της προδικαστικής αποφάσεως για την έκδοση της δικής του απόφασης όσο και το λυσιτελές των ερωτημάτων που υποβάλλει στο Δικαστήριο. Ως εκ τούτου, εφόσον τα υποβληθέντα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο

υποχρεούται, κατ' αρχήν, να αποφανθεί [αποφάσεις της 24ης Νοεμβρίου 2020, *Openbaar Ministerie* (Πλαστογραφία), C-510/19, EU:C:2020:953, σκέψη 25, και της 15ης Απριλίου 2021, *État belge* (Στοιχεία μεταγενέστερα της απόφασης μεταφοράς), C-194/19, EU:C:2021:270, σκέψη 22].

- 36 Είναι αληθές ότι στις αποφάσεις της 15ης Ιουνίου 1999, *Andersson και Wåkerås-Andersson* (C-321/97, EU:C:1999:307, σκέψεις 28 έως 32), και της 15ης Μαΐου 2003, *Salzmann* (C-300/01, EU:C:2003:283, σκέψεις 66 έως 70), το Δικαστήριο έκρινε ότι το γεγονός ότι το προδικαστικό ερώτημα υποβλήθηκε από δικαστήριο κράτους μέλους δεν αρκούσε για να δικαιολογήσει την αρμοδιότητά του για την ερμηνεία της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, της 2ας Μαΐου 1992 (ΕΕ 1994, L 1, σ. 3, στο εξής: Συμφωνία ΕΟΧ).
- 37 Εντούτοις, στις υποθέσεις επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις αυτές, τα αιτούντα δικαστήρια έπρεπε να εφαρμόσουν τη Συμφωνία ΕΟΧ σε καταστάσεις οι οποίες δεν ενέπιπταν στην έννομη τάξη της Ένωσης, καθόσον, αντιθέτως προς την επίμαχη στην κύρια δίκη κατάσταση, αφορούσαν περίοδο προγενέστερη της προσχωρήσεως στην Ένωση των κρατών στα οποία ανήκαν τα δικαστήρια αυτά. Το Δικαστήριο έχει πάντως διευκρινίσει ότι η αρμοδιότητά του για την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, αναπόσπαστο μέρος του οποίου είναι η Συμφωνία ΕΟΧ, αφορούσε την εφαρμογή του εν λόγω δικαίου εντός των νέων κρατών μελών μόνον από την ημερομηνία προσχωρήσεώς τους (πρβλ. αποφάσεις της 15ης Ιουνίου 1999, *Andersson και Wåkerås-Andersson*, C-321/97, EU:C:1999:307, σκέψη 31, και της 15ης Μαΐου 2003, *Salzmann*, C-300/01, EU:C:2003:283, σκέψη 69).
- 38 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

- 39 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το περιεχόμενο του οποίου πρέπει να εκτιμηθεί λαμβανομένου υπόψη του αντικειμένου της διαφοράς της κύριας δίκης, σχετικά με την αρμοδιότητα του *ad hoc* διαιτητικού δικαστηρίου που εξέδωσε την αναφερόμενη στη σκέψη 13 της παρούσας αποφάσεως διαιτητική απόφαση, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 1, σημείο 6, της ΣΧΕ και το άρθρο 26, παράγραφος 1, της ΣΧΕ έχουν την έννοια ότι η απόκτηση, από επιχείρηση συμβαλλόμενου μέρους της Συνθήκης αυτής, απαίτησης η οποία απορρέει από σύμβαση παροχής ηλεκτρικής ενέργειας, μη συνδεόμενη με επένδυση, και την οποία κατέχει επιχείρηση κράτους που δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος της εν λόγω Συνθήκης έναντι δημόσιας επιχείρησης άλλου συμβαλλόμενου μέρους της ίδιας Συνθήκης μπορεί να συνιστά «επένδυση», κατά την έννοια των εν λόγω διατάξεων, μολονότι η απαίτηση δεν συνεπάγεται καμία εισφορά εκ μέρους του αποκτώντος στην επικράτεια του συμβαλλόμενου μέρους υποδοχής.
- 40 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ως άνω προδικαστικό ερώτημα, πρέπει κατ' αρχάς να διευκρινιστεί, όπως παρατήρησαν πολλά κράτη μέλη που μετείχαν στη διαδικασία, ποιες διαφορές μεταξύ συμβαλλόμενου μέρους και επενδυτή άλλου συμβαλλόμενου μέρους, με αντικείμενο επένδυση του τελευταίου στην επικράτεια του πρώτου, μπορούν να υποβληθούν ενώπιον διαιτητικού δικαστηρίου κατ' εφαρμογήν του άρθρου 26 της ΣΧΕ.

- 41 Συναφώς, διευκρινίζεται ότι, το γεγονός ότι η διαφορά στην υπόθεση της κύριας δίκης, η οποία στηρίζεται στο άρθρο 26, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της ΣΧΕ, ανέκυψε μεταξύ φορέα τρίτου κράτους και άλλου τρίτου κράτους δεν αποκλείει μεν, για τους λόγους που επισημάνθηκαν στις σκέψεις 22 έως 38 της παρούσας απόφασης, την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα, πλην όμως δεν μπορεί εξ αυτού να συναχθεί ότι η διάταξη αυτή της ΣΧΕ εφαρμόζεται επίσης και στην περίπτωση διαφοράς μεταξύ φορέα κράτους μέλους και άλλου κράτους μέλους.
- 42 Συγκεκριμένα, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, μια διεθνής συμφωνία δεν πρέπει να θίγει το σύστημα κατανομής αρμοδιοτήτων που καθιερώνουν οι Συνθήκες και, συνακόλουθα, την αυτονομία του νομικού συστήματος της Ένωσης, τον σεβασμό του οποίου εγγυάται το Δικαστήριο. Η αρχή αυτή κατοχυρώνεται ιδίως στο άρθρο 344 ΣΛΕΕ, κατά το οποίο τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να μη ρυθμίζουν διαφορές σχετικές με την ερμηνεία ή την εφαρμογή των Συνθηκών κατά τρόπο διάφορο από εκείνον που προβλέπουν οι Συνθήκες (απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψη 32 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 43 Κατά πάγια επίσης νομολογία του Δικαστηρίου, η αυτονομία του δικαίου της Ένωσης, έναντι τόσο του δικαίου των κρατών μελών όσο και του διεθνούς δικαίου, δικαιολογείται λόγω των ουσιωδών χαρακτηριστικών της Ένωσης και του δικαίου της, που αφορούν, μεταξύ άλλων, τη συνταγματική δομή της Ένωσης καθώς και αυτή καθεαυτήν τη φύση του εν λόγω δικαίου. Συγκεκριμένα, χαρακτηριστικά γνωρίσματα του δικαίου της Ένωσης είναι η προέλευσή του από αυτόνομη πηγή δικαίου την οποία αποτελούν οι Συνθήκες, η υπεροχή του έναντι του δικαίου των κρατών μελών καθώς και το άμεσο αποτέλεσμα πλήθους διατάξεων που εφαρμόζονται στους πολίτες των κρατών μελών και στα ίδια τα κράτη μέλη. Βάσει των ανωτέρω χαρακτηριστικών έχει διαμορφωθεί ένα συγκροτημένο πλέγμα αρχών, κανόνων και εννόμων σχέσεων που τελούν σε αλληλεξάρτηση μεταξύ τους και δεσμεύουν αμοιβαία την Ένωση και τα κράτη μέλη της, καθώς και τα κράτη μέλη μεταξύ τους [απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψη 33 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και γνωμοδότηση 1/17 (Συμφωνία ΣΟΕΣ ΕΕ-Καναδά), της 30ής Απριλίου 2019, EU:C:2019:341, σκέψη 109 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 44 Η αυτονομία αυτή έγκειται επομένως στο γεγονός ότι η Ένωση διαθέτει δικό της συνταγματικό πλαίσιο. Στο πλαίσιο αυτό εμπίπτουν, ιδίως, οι διατάξεις των Συνθηκών ΕΕ και ΛΕΕ, όπου περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, οι κανόνες απονομής και κατανομής των αρμοδιοτήτων, οι κανόνες λειτουργίες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης και του δικαιοδοτικού συστήματός της, καθώς και οι βασικοί κανόνες σε συγκεκριμένους τομείς, διαρθρωμένοι με τέτοιο τρόπο ώστε να συμβάλλουν στην υλοποίηση της διαδικασίας ολοκλήρωσης για την οποία γίνεται λόγος στο άρθρο 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ [πρβλ. γνωμοδότηση 1/17 (Συμφωνία ΣΟΕΣ ΕΕ-Καναδά), της 30ής Απριλίου 2019, EU:C:2019:341, σκέψη 110 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 45 Ως εχέγγυο για τη διαφύλαξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και της αυτονομίας της έννομης τάξης που δημιουργήθηκε κατ' αυτόν τον τρόπο, οι Συνθήκες εγκαθίδρυσαν ένα δικαιοδοτικό σύστημα το οποίο προορίζεται να διασφαλίσει τη συνοχή και την ενότητα της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης. Κατά το άρθρο 19 ΣΕΕ, εναπόκειται τόσο στα εθνικά δικαστήρια όσο και στο Δικαστήριο να εγγυώνται την πλήρη εφαρμογή του δικαίου αυτού στο σύνολο των κρατών μελών, καθώς και την αποτελεσματική δικαστική προστασία των δικαιωμάτων που οι πολίτες αντλούν από αυτό, το δε Δικαστήριο διατηρεί αποκλειστική αρμοδιότητα ως προς την οριστική ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης. Για τον σκοπό αυτόν, το εν λόγω σύστημα περιλαμβάνει, ειδικότερα, τη διαδικασία της προδικαστικής παραπομπής που προβλέπεται στο

- άρθρο 267 ΣΛΕΕ [απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψεις 35 και 36 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και γνωμοδότηση 1/17 (Συμφωνία ΣΟΕΣ ΕΕ-Καναδά), της 30ής Απριλίου 2019, EU:C:2019:341, σκέψη 111 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].
- 46 Καθιερώνοντας τον διάλογο σε επίπεδο δικαιοδοτικών οργάνων, και συγκεκριμένα μεταξύ του Δικαστηρίου και των δικαστηρίων των κρατών μελών, η διαδικασία αυτή, η οποία αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο του διαμορφωμένου κατ' αυτόν τον τρόπο δικαιοδοτικού συστήματος, αποσκοπεί στη διασφάλιση της ενότητας της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης, καθιστώντας κατά τον τρόπο αυτό δυνατή τη διασφάλιση της συνοχής του, της πλήρους αποτελεσματικότητάς του και της αυτονομίας του καθώς και, εν τέλει, του ιδιάζοντος χαρακτήρα του δικαίου που θεσπίζουν οι Συνθήκες (απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψη 37 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 47 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω σκέψεων πρέπει να εξεταστεί το ζήτημα αν είναι δυνατή η παραπομπή μιας διαφοράς μεταξύ κράτους μέλους και επενδυτή άλλου κράτους μέλους, με αντικείμενο επένδυση του τελευταίου στο πρώτο κράτος μέλος, σε διαδικασία διαιτησίας, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 26, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της ΣΧΕ.
- 48 Στο πλαίσιο αυτό, πρώτον, επισημαίνεται ότι, κατά το άρθρο 26, παράγραφος 6, της ΣΧΕ, το προβλεπόμενο στην παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου διαιτητικό δικαστήριο αποφαινεται επί της διαφοράς βάσει της ΣΧΕ και των εφαρμοστέων κανόνων και αρχών του διεθνούς δικαίου.
- 49 Όπως όμως επισημάνθηκε στη σκέψη 23 της παρούσας απόφασης, η ίδια η ΣΧΕ είναι πράξη του δικαίου της Ένωσης.
- 50 Επομένως, ένα διαιτητικό δικαστήριο όπως αυτό του άρθρου 26, παράγραφος 6, της ΣΧΕ μπορεί να κληθεί να ερμηνεύσει, ή ακόμη και να εφαρμόσει, το δίκαιο της Ένωσης.
- 51 Πρέπει, ως εκ τούτου, να εξακριβωθεί, δεύτερον, εάν ένα τέτοιο διαιτητικό δικαστήριο εντάσσεται στο δικαιοδοτικό σύστημα της Ένωσης και, ιδίως, εάν μπορεί να θεωρηθεί δικαστήριο κράτους μέλους, κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ. Συγκεκριμένα, το γεγονός ότι ένα δικαστήριο που έχει συσταθεί από κράτη μέλη εντάσσεται στο δικαιοδοτικό σύστημα της Ένωσης έχει ως συνέπεια οι αποφάσεις του να υπόκεινται σε μηχανισμούς δυνάμενους να διασφαλίζουν την πλήρη αποτελεσματικότητα των κανόνων της Ένωσης (απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψη 43 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 52 Πάντως, όπως και το επίμαχο διαιτητικό δικαστήριο στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψη 45), ένα *ad hoc* διαιτητικό δικαστήριο όπως αυτό του άρθρου 26, παράγραφος 6, της ΣΧΕ δεν συνιστά στοιχείο του δικαιοδοτικού συστήματος κράτους μέλους, εν προκειμένω της Γαλλικής Δημοκρατίας. Εξάλλου, αυτός ακριβώς ο εξαιρετικός χαρακτήρας της δικαιοδοσίας του δικαστηρίου αυτού, σε σχέση με αυτήν των δικαστηρίων των συμβαλλόμενων μερών της ΣΧΕ, συνιστά έναν από τους βασικούς λόγους υπάρξεως του άρθρου 26, παράγραφος 2, στοιχείο γ', και παράγραφος 4, της εν λόγω Συνθήκης. Τούτο ισχύει κατά μείζονα λόγο καθόσον, αν το οικείο διαιτητικό δικαστήριο αποτελούσε δικαστήριο συμβαλλόμενου μέρους της εν λόγω Συνθήκης, θα περιλαμβανόταν στα δικαστήρια που αναφέρονται στο άρθρο 26, παράγραφος 2, στοιχείο α', της ΣΧΕ και, επομένως, το άρθρο 26, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της ΣΧΕ θα έχανε κάθε πρακτική αποτελεσματικότητα.

- 53 Το χαρακτηριστικό αυτό ενός τέτοιου διαιτητικού δικαστηρίου συνεπάγεται ότι το εν λόγω δικαστήριο δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να χαρακτηριστεί «δικαστήριο κράτους μέλους», κατά την έννοια του άρθρου 267 ΣΛΕΕ και, ως εκ τούτου, δεν έχει την εξουσία να υποβάλει στο Δικαστήριο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψεις 46 και 49).
- 54 Υπό τις συνθήκες αυτές, πρέπει περαιτέρω να εξακριβωθεί, τρίτον, αν η εκδοθείσα από ένα τέτοιο δικαστήριο διαιτητική απόφαση υπόκειται, σύμφωνα ιδίως με το άρθρο 19 ΣΕΕ, στον έλεγχο δικαστηρίου κράτους μέλους και αν ο έλεγχος αυτός μπορεί να εξασφαλίσει πλήρως την τήρηση του δικαίου της Ένωσης, διασφαλίζοντας ότι ζητήματα που άπτονται του εν λόγω δικαίου και τα οποία θα μπορούσε να κληθεί να εκδικάσει το δικαστήριο αυτό μπορούν, ενδεχομένως, να υποβληθούν στο Δικαστήριο στο πλαίσιο αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως.
- 55 Στο πλαίσιο αυτό, επισημαίνεται ότι, κατά το άρθρο 26, παράγραφος 8, της ΣΧΕ, οι διαιτητικές αποφάσεις είναι τελικές και δεσμευτικές για τα διαφωνούντα μέρη. Πέραν τούτου, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 26, παράγραφος 4, της ΣΧΕ, μια διαφορά όπως αυτή της υποθέσεως της κύριας δίκης μπορεί, μεταξύ άλλων, να υποβληθεί, βάσει των κανόνων περί διαιτησίας της UNCITRAL, σε *ad hoc* διαιτητικό δικαστήριο, το οποίο και καθορίζει τους διαδικαστικούς κανόνες του σύμφωνα με τους εν λόγω κανόνες διαιτησίας.
- 56 Εν προκειμένω, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 32 της παρούσας απόφασης, τα διαφωνούντα μέρη στην υπόθεση της κύριας δίκης επέλεξαν, σύμφωνα με το άρθρο 26, παράγραφος 4, στοιχείο β', της ΣΧΕ, την παραπομπή της διαφοράς σε *ad hoc* διαιτητικό δικαστήριο, το οποίο συστάθηκε βάσει των κανόνων περί διαιτησίας της UNCITRAL, και αποδέχθηκαν, σύμφωνα με τους κανόνες αυτούς, ότι έδρα της διαιτησίας θα είναι το Παρίσι, με συνέπεια να καταστεί το γαλλικό δίκαιο εφαρμοστέο στη διαδικασία ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, η οποία έχει ως αντικείμενο τον δικαστικό έλεγχο της εκδοθείσας από το εν λόγω δικαστήριο διαιτητικής αποφάσεως.
- 57 Ωστόσο, το αιτούν δικαστήριο μπορεί να ασκήσει τον εν λόγω δικαστικό έλεγχο μόνον κατά το μέτρο που τούτο επιτρέπεται από το εσωτερικό δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο ανήκει. Το άρθρο 1520 του *code de procédure civile* (κώδικα πολιτικής δικονομίας) προβλέπει πάντως περιορισμένο μόνον έλεγχο, ο οποίος αφορά, μεταξύ άλλων, την αρμοδιότητα του διαιτητικού δικαστηρίου.
- 58 Βεβαίως, όσον αφορά την εμπορική διαιτησία, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι οι αποβλέπουσες στην αποτελεσματικότητα της διαιτητικής διαδικασίας απαιτήσεις δικαιολογούν τον περιορισμένο χαρακτήρα του ασκούμενου από τα δικαστήρια των κρατών μελών ελέγχου των διαιτητικών αποφάσεων, υπό την προϋπόθεση ότι οι θεμελιώδεις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης μπορούν να εξετασθούν στο πλαίσιο του ελέγχου αυτού και, εφόσον παρίσταται ανάγκη, να αποτελέσουν το αντικείμενο προδικαστικής παραπομπής ενώπιον του Δικαστηρίου (απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψη 54 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 59 Εντούτοις, μια διαδικασία διαιτησίας, όπως αυτή που προβλέπει το άρθρο 26 της ΣΧΕ, διαφέρει από μια διαδικασία εμπορικής διαιτησίας. Συγκεκριμένα, ενώ η δεύτερη θεμελιώνεται στην αυτονομία της βουλήσεως των εμπλεκόμενων μερών, η πρώτη απορρέει από μια συνθήκη με την οποία, σύμφωνα με το άρθρο 26, παράγραφος 3, στοιχείο α', της ΣΧΕ, ορισμένα κράτη μέλη συναινούν να μην υπόκεινται στη δικαιοδοσία των δικαστηρίων τους και, ως εκ τούτου, στο σύστημα ένδικων βοηθημάτων που το άρθρο 19, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ τους επιβάλλει να προβλέπουν στους τομείς που διέπονται από το δίκαιο της Ένωσης (πρβλ. απόφαση

- της 27ης Φεβρουαρίου 2018, *Associação Sindical dos Juizes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, σκέψη 34), διαφορές οι οποίες δύνανται να αφορούν την εφαρμογή ή την ερμηνεία του δικαίου αυτού. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι εκτιμήσεις που διατυπώνονται στην προηγούμενη σκέψη σχετικά με την εμπορική διαιτησία δεν μπορούν να ισχύσουν για διαιτητική διαδικασία, όπως αυτή που προβλέπει το άρθρο 26, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της ΣΧΕ (πρβλ. απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψη 55).
- 60 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των χαρακτηριστικών του διαιτητικού δικαστηρίου τα οποία υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 48 έως 59 της παρούσας απόφασης, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, εάν οι διατάξεις του άρθρου 26 της ΣΧΕ που καθιστούν δυνατή την παραπομπή της επίλυσης μιας διαφοράς σε ένα τέτοιο δικαστήριο μπορούσαν να έχουν εφαρμογή σε διαφορά ανακύπτουσα μεταξύ επενδυτή κράτους μέλους και ενός άλλου κράτους μέλους, τούτο θα σήμαινε ότι η Ένωση και τα συμβαλλόμενα στην εν λόγω Συνθήκη κράτη μέλη, διά της συνάψεως της ΣΧΕ, έχουν καθιερώσει έναν μηχανισμό επίλυσης διαφορών δυνάμενο να αποκλείει την επίλυση της διαφοράς αυτής, η οποία ωστόσο αφορά την ερμηνεία ή την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, κατά τρόπο που να διασφαλίζει την πλήρη αποτελεσματικότητα του δικαίου αυτού (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψη 56).
- 61 Βεβαίως, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, διεθνής συμφωνία, η οποία προβλέπει τη σύσταση δικαιοδοτικού οργάνου επιφορτισμένου με την ερμηνεία των διατάξεων της και του οποίου οι αποφάσεις δεσμεύουν τα θεσμικά όργανα της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένου του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν είναι, κατ' αρχήν, ασύμβατη με το δίκαιο της Ένωσης. Συγκεκριμένα, η αρμοδιότητα που έχει η Ένωση στον τομέα των διεθνών σχέσεων και η ικανότητά της να συνάπτει διεθνείς συμφωνίες συνεπάγεται κατά λογική αναγκαιότητα τη δυνατότητά της να δεσμεύεται από αποφάσεις δικαιοδοτικού οργάνου που έχει συσταθεί ή οριστεί δυνάμει τέτοιων συμφωνιών, όσον αφορά την ερμηνεία και την εφαρμογή των διατάξεών τους, υπό την προϋπόθεση σεβασμού της αυτονομίας της Ένωσης και της έννομης τάξεώς της (απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, *Achmea*, C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψη 57 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 62 Ωστόσο, η άσκηση της αρμοδιότητας της Ένωσης στο τομέα του διεθνούς δικαίου δεν μπορεί να εκτείνεται μέχρι του σημείου να καθίσταται δυνατή η πρόβλεψη, σε διεθνή συμφωνία, διάταξης κατά την οποία διαφορά ανακύπτουσα μεταξύ επενδυτή κράτους μέλους και άλλου κράτους μέλους, απτόμενη του δικαίου της Ένωσης, μπορεί να εξαιρείται από το δικαιοδοτικό σύστημα της Ένωσης, κατά τρόπο ώστε να μη διασφαλίζεται η πλήρης αποτελεσματικότητα του δικαίου της Ένωσης.
- 63 Πράγματι, η δυνατότητα αυτή, όπως έκρινε το Δικαστήριο στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψη 58), και όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 83 των προτάσεών του, θα μπορούσε να θέσει εν αμφιβόλω τη διατήρηση της αυτονομίας και του ιδιαίτερου χαρακτήρα του δικαίου που θεσπίζουν οι Συνθήκες, η οποία διασφαλίζεται ειδικότερα μέσω της διαδικασίας της προδικαστικής παραπομπής που προβλέπει το άρθρο 267 ΣΛΕΕ.
- 64 Συναφώς, υπογραμμίζεται ότι μια διάταξη όπως αυτή του άρθρου 26 της ΣΧΕ, παρότι προβλέπεται σε πολυμερή διεθνή συμφωνία, σκοπεί στην πραγματικότητα να ρυθμίσει τις διμερείς σχέσεις μεταξύ δύο εκ των συμβαλλομένων μερών, κατά τρόπο ανάλογο με αυτόν κατά τον οποίο το πράττει η διάταξη της επίμαχης διμερούς επενδυτικής συμφωνίας στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 6ης Μαρτίου 2018, *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158, σκέψη 58).

- 65 Επομένως, ναι μεν η ΣΧΕ μπορεί να επιβάλει στα κράτη μέλη να τηρούν τους προβλεπόμενους σε αυτή κανόνες διαιτησίας στις σχέσεις τους με τους επενδυτές τρίτων κρατών τα οποία είναι και αυτά συμβαλλόμενα μέρη της Συνθήκης, όσον αφορά επενδύσεις που πραγματοποιούν οι τελευταίοι στα εν λόγω κράτη μέλη, πλην όμως η διατήρηση της αυτονομίας και του ιδιαίτερου χαρακτήρα του δικαίου της Ένωσης δεν επιτρέπει να επιβάλλονται από τη ΣΧΕ οι ίδιες υποχρεώσεις και μεταξύ των κρατών μελών.
- 66 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, πρέπει να γίνει δεκτό ότι το άρθρο 26, παράγραφος 2, στοιχείο γ', της ΣΧΕ έχει την έννοια ότι δεν έχει εφαρμογή σε διαφορές μεταξύ κράτους μέλους και επενδυτή άλλου κράτους μέλους σχετικά με επένδυση του εν λόγω επενδυτή στο πρώτο κράτος μέλος.
- 67 Επισημαίνεται, εν συνεχεία, ότι, κατά το άρθρο 1, σημείο 6, πρώτο εδάφιο, της ΣΧΕ, ως «επένδυση» νοείται «κάθε είδους περιουσιακό στοιχείο που κατέχει ή ελέγχει άμεσα ή έμμεσα ένας επενδυτής» και το οποίο περιλαμβάνει ένα εκ των απαριθμούμενων στα στοιχεία α' έως στ' της διάταξης αυτής στοιχείων. Περαιτέρω, το άρθρο 1, σημείο 6, τρίτο εδάφιο, της ΣΧΕ διευκρινίζει, μεταξύ άλλων, ότι με τον όρο «επένδυση» «νοείται οποιαδήποτε επένδυση αφορά μια οικονομική δραστηριότητα στον ενεργειακό τομέα». Επομένως, το πρώτο εδάφιο της εν λόγω διάταξης ορίζει την έννοια του όρου «επένδυση» αυτή καθαυτήν, ενώ στο τρίτο εδάφιο της ίδιας διάταξης διευκρινίζεται ότι στο πεδίο εφαρμογής της ΣΧΕ δεν εμπίπτουν όλες οι επενδύσεις που ανταποκρίνονται στον ορισμό του πρώτου εδαφίου, καθότι αυτός καλύπτει μόνον τις επενδύσεις που αφορούν οικονομική δραστηριότητα στον ενεργειακό τομέα.
- 68 Επομένως, πρέπει, κατ' αρχάς, να εξακριβωθεί αν μια απαίτηση που απορρέει από σύμβαση παροχής ηλεκτρικής ενέργειας εμπίπτει στον ορισμό της έννοιας «επένδυση» του άρθρου 1, σημείο 6, πρώτο εδάφιο, της ΣΧΕ και, σε καταφατική περίπτωση, να εξακριβωθεί, εν συνεχεία, αν η εν λόγω επένδυση αφορά οικονομική δραστηριότητα στον ενεργειακό τομέα, κατά την έννοια του τρίτου εδαφίου της εν λόγω διάταξης.
- 69 Όσον αφορά το όρο «επένδυση» του άρθρου 1, σημείο 6, πρώτο εδάφιο, της ΣΧΕ, διαπιστώνεται ότι η έννοια αυτή χαρακτηρίζεται από τη σωρευτική συνδρομή δύο προϋποθέσεων. Πρώτον, πρέπει να πρόκειται για περιουσιακό στοιχείο το οποίο κατέχει ή ελέγχει άμεσα ή έμμεσα ένας επενδυτής και, δεύτερον, το εν λόγω περιουσιακό στοιχείο πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον ένα εκ των απαριθμούμενων στα στοιχεία α' έως στ' της διάταξης αυτής στοιχείων.
- 70 Διαπιστώνεται ότι η πρώτη προϋπόθεση συντρέχει εν προκειμένω. Συγκεκριμένα, απαίτηση η οποία απορρέει από σύμβαση παροχής ηλεκτρικής ενέργειας αποτελεί περιουσιακό στοιχείο το οποίο κατέχει άμεσα ένας επενδυτής, με τη διευκρίνιση ότι με τον όρο «επενδυτής», όπως ορίζεται στο άρθρο 1, σημείο 7, της ΣΧΕ και χρησιμοποιείται, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 26, παράγραφος 1, της ΣΧΕ, νοείται, όσον αφορά συμβαλλόμενο μέρος όπως η Ουκρανία, και εταιρία η οποία διέπεται από το δίκαιο που ισχύει στο εν λόγω συμβαλλόμενο μέρος. Η Komstroy πρέπει, κατά συνέπεια, να θεωρηθεί ως επενδυτής που κατέχει άμεσα περιουσιακό στοιχείο υπό τη μορφή απαιτήσεως απορρέουσας από σύμβαση παροχής ηλεκτρικής ενέργειας. Διευκρινίζεται, συναφώς, ότι το γεγονός ότι η Komstroy απέκτησε απαίτηση επιχειρήσεως τρίτου κράτους, το οποίο δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος της ΣΧΕ, δεν μπορεί να θέσει εν αμφιβόλω την ιδιότητά της ως «επενδυτή», κατά την έννοια της ΣΧΕ, δεδομένου ότι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 138 των προτάσεών του, μια επένδυση μπορεί, δυνάμει του άρθρου 1, σημείο 7, της ΣΧΕ, να πραγματοποιείται από οικονομικό φορέα τρίτου κράτους, το οποίο δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος της ΣΧΕ.

- 71 Όσον αφορά τη δεύτερη προϋπόθεση, διαπιστώνεται ότι απαίτηση απορρέουσα από σύμβαση παροχής ηλεκτρικής ενέργειας θα μπορούσε καταρχήν να εμπίπτει τόσο στο άρθρο 1, σημείο 6, πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ', της ΣΧΕ όσο και στο άρθρο 1, σημείο 6, πρώτο εδάφιο, στοιχείο στ', της ΣΧΕ.
- 72 Όσον αφορά, πρώτον, το άρθρο 1, σημείο 6, πρώτο εδάφιο, στοιχείο στ', της ΣΧΕ, στην έννοια του όρου «επένδυση», κατά τη διάταξη αυτή, περιλαμβάνεται «κάθε [...] εκ συμβάσεως [...] δικαίωμα αναλήψεως οιασδήποτε οικονομικής δραστηριότητας στον ενεργειακό τομέα». Μια απαίτηση μπορεί, πάντως, να θεωρηθεί ως «εκ συμβάσεως [...] δικαίωμα». Ωστόσο, όπως επισήμανε κατ' ουσίαν ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 122 των προτάσεών του, απαίτηση απορρέουσα από απλή σύμβαση πώλησεως ηλεκτρικής ενέργειας δεν μπορεί, αυτή καθεαυτήν, να θεωρηθεί ως δικαίωμα αναλήψεως οικονομικής δραστηριότητας στον ενεργειακό τομέα.
- 73 Δεύτερον, το άρθρο 1, σημείο 6, πρώτο εδάφιο, στοιχείο γ', της ΣΧΕ διευκρινίζει ότι η έννοια του όρου «επένδυση» περιλαμβάνει «χρηματικές απαιτήσεις καθώς και συμβατικές απαιτήσεις για παροχές που έχουν οικονομική αξία και αφορούν μια επένδυση». Πρέπει επομένως να εξακριβωθεί αν μια απαίτηση που απορρέει από σύμβαση παροχής ηλεκτρικής ενέργειας μπορεί να εξομοιωθεί με τέτοιου είδους απαιτήσεις.
- 74 Συναφώς, κατά πρώτον, επισημαίνεται ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη επένδυση είναι χρηματική, καθόσον από την απόφαση περί παραπομπής προκύπτει ότι συνίσταται στην απαίτηση χρηματικού ποσού και ότι η αξία της σε μετρητά ανέρχεται στο ποσό των 16 287 185,94 δολαρίων ΗΠΑ, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 11 της παρούσας απόφασης.
- 75 Κατά δεύτερον, η ως άνω απαίτηση πηγάζει από σύμβαση, και συγκεκριμένα από σύμβαση συναφθείσα μεταξύ της Moldtranselectro και της Derimen, η οποία έχει οικονομική αξία, δεδομένου ότι η παροχή ηλεκτρικής ενέργειας συμφωνήθηκε έναντι της καταβολής χρηματικού ποσού.
- 76 Απομένει επομένως να διευκρινιστεί, κατά τρίτον, αν η εν λόγω απαίτηση πηγάζει από σύμβαση που αφορά επένδυση.
- 77 Συναφώς, από κανένα στοιχείο της δικογραφίας που έχει στη διάθεσή του το Δικαστήριο δεν μπορεί να συναχθεί ότι η συναφθείσα μεταξύ της Moldtranselectro και της Derimen σύμβαση παροχής ηλεκτρικής ενέργειας αφορά κάποια άλλη πράξη, είτε αυτή συνιστά επένδυση είτε όχι.
- 78 Πράγματι, η συμβατική σχέση μεταξύ της Moldtranselectro και της Derimen αφορούσε μόνον την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας, την οποία παρήγαν άλλες ουκρανικές επιχειρήσεις και απλώς πωλούσαν στην Derimen.
- 79 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να γίνει δεκτό ότι μια απλή σύμβαση παροχής ηλεκτρικής ενέργειας είναι εμπορική πράξη η οποία δεν μπορεί, αφ' εαυτής, να αποτελεί «επένδυση» κατά την έννοια του άρθρου 1, σημείο 6, της ΣΧΕ, τούτο δε ανεξαρτήτως του ζητήματος αν μια εισφορά είναι αναγκαία προκειμένου συγκεκριμένη πράξη να συνιστά επένδυση.
- 80 Οποιαδήποτε άλλη ερμηνεία της εν λόγω διάταξης θα στερούσε το πρακτικό αποτέλεσμα της σαφούς διάκρισης που καθιερώνει η ΣΧΕ μεταξύ του εμπορίου, το οποίο διέπεται από το μέρος II της εν λόγω Συνθήκης, και των επενδύσεων, οι οποίες διέπονται από το μέρος III αυτής.

- 81 Στη διάκριση αυτή αποτυπώνεται το αντικείμενο της ΣΧΕ, όπως αυτό προκύπτει από το προοίμιο της, ήτοι «η προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης με μέτρα για την ελευθέρωση των επενδύσεων και των συναλλαγών στον τομέα της ενέργειας». Οι δύο αυτές κατηγορίες μέτρων αντανακλώνται στη διάρθρωση της Συνθήκης αυτής, η οποία διέπει, αφενός, τις επενδύσεις και, αφετέρου, το εμπόριο.
- 82 Υπογραμμίζεται, συναφώς, ότι το άρθρο 26 της ΣΧΕ εφαρμόζεται σε διαφορές σχετικά με φερόμενες παραβιάσεις των υποχρεώσεων που απορρέουν από το μέρος III της εν λόγω Συνθήκης, το οποίο αφορά την προώθηση και την προστασία των επενδύσεων, και όχι σε διαφορές που στηρίζονται στο μέρος II αυτής, το οποίο αφορά το εμπόριο. Η διάκριση αυτή αντανακλά έναν από τους βασικούς λόγους ύπαρξης ειδικών κανόνων για την προστασία των αλλοδαπών επενδυτών, ο οποίος έγκειται στο γεγονός ότι οι επενδυτικές πράξεις συνεπάγονται την ακινητοποίηση πόρων στην αλλοδαπή, ο επαναπατρισμός των οποίων, σε περίπτωση ένδικης διαφοράς, δεν είναι κατά κανόνα εύκολος.
- 83 Εν προκειμένω, από κανένα στοιχείο που περιήλθε εις γνώσιν του Δικαστηρίου δεν μπορεί να αποκλειστεί η δυνατότητα της Derimen να ανακατευθύνει την παρεχόμενη στη Moldtranselectro ηλεκτρική ενέργεια και να την προσφέρει σε άλλους φορείς, τούτο δε κατά μείζονα λόγο διότι, εν πάση περιπτώσει, η ίδια η παραγωγή της εν λόγω ηλεκτρικής ενέργειας εξηρτάτο από τις σχετικές παραγγελίες που πραγματοποιούσε η Moldtranselectro απευθείας στην Ukrenerg, ενώ η τελευταία πωλούσε την εν λόγω ηλεκτρική ενέργεια στην Energoalians, η οποία και την επαναπωλούσε στην Derimen. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Derimen θα μπορούσε να διακόψει ή να μειώσει την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας στη Moldtranselectro, χωρίς αυτό να συνεπάγεται την ακινητοποίηση πόρων στη Μολδαβία.
- 84 Δεδομένου ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη απαίτηση δεν αποτελεί «επένδυση» κατά την έννοια του άρθρου 1, σημείο 6, πρώτο εδάφιο, της ΣΧΕ, δεν είναι αναγκαίο να εξακριβωθεί αν πληρούται η προϋπόθεση που διαλαμβάνεται στο τρίτο εδάφιο της εν λόγω διάταξης και μνημονεύεται στις σκέψεις 67 και 68 της παρούσας απόφασης.
- 85 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 1, σημείο 6, και το άρθρο 26, παράγραφος 1, της ΣΧΕ έχουν την έννοια ότι η απόκτηση, από επιχείρηση συμβαλλόμενου μέρους της Συνθήκης αυτής, απαίτησης η οποία απορρέει από σύμβαση παροχής ηλεκτρικής ενέργειας, μη συνδεδεμένη με επένδυση, και την οποία κατέχει επιχείρηση κράτους το οποίο δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος της εν λόγω Συνθήκης έναντι δημόσιας επιχείρησης άλλου συμβαλλόμενου μέρους της ίδιας Συνθήκης, δεν συνιστά «επένδυση», κατά την έννοια των εν λόγω διατάξεων.

Επί του δεύτερου και του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

- 86 Λαμβανομένης υπόψη της απαντήσεως που δόθηκε στο πρώτο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο και στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 87 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπύπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

Το άρθρο 1, σημείο 6, και το άρθρο 26, παράγραφος 1, της Συνθήκης για το Χάρτη Ενέργειας, η οποία υπογράφηκε στη Λισσαβώνα στις 17 Δεκεμβρίου 1994 και εγκρίθηκε εξ ονόματος των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με την απόφαση 98/181/ΕΚ, ΕΚΑΧ, Ευρατόμ του Συμβουλίου και της Επιτροπής, της 23ης Σεπτεμβρίου 1997, έχουν την έννοια ότι η απόκτηση, από επιχείρηση συμβαλλόμενου μέρους της Συνθήκης αυτής, απαίτησης η οποία απορρέει από σύμβαση παροχής ηλεκτρικής ενέργειας, μη συνδεδεμένη με επένδυση, και την οποία κατέχει επιχείρηση κράτους το οποίο δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος της εν λόγω Συνθήκης έναντι δημόσιας επιχείρησης άλλου συμβαλλόμενου μέρους της ίδιας Συνθήκης, δεν συνιστά «επένδυση», κατά την έννοια των εν λόγω διατάξεων.

(υπογραφές)